
הגדה
של
פסח

פקדת

הארץ ותשקקה רבת
תעשרנה פלג אלהים
מלא מים תכין דגנם
כי כן תכינה, תלמיה
רוה — נחת גדודיה
ברביבים תמוגגנה
צמחה תברך. עטרת
שנת טובתך ומעגליך
ירעפון דשן, ירעפו
נאות מדבר
וגיל גבעות תחגורנה
לבשו כרים הצאן
ועמקים יעטפו בר
יתרועעו אף ישירו.

הגיע ליל פסח

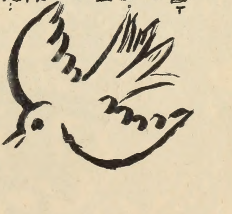
כל העולם אומר הלל
כי בלילה הזה
אוצרות טללים נפתחים

בטל
ופף עלי ארץ ברוכה
מגד שמים שבענו ברכה
בטל
וה שנה טובה ומעוטרת
רי הארץ לגאון ולתפארת
בטל
ובע מלא אסמינו
סן רוה שמנו
ל יעסיס צוף הרים
מרה נעים וקול נרים.

היתה רוח אחרת גבהו שמי השמים,
ויגלו מרחקים בהירים לחבי-ידים
על ההר עומדות רגלי האביב!
על המגרש עם שמש אדים חמים משתטחים
מן העצים הלבבים בטללי-ציצים מתפתחים
היתה רוח אחרת מסביב.

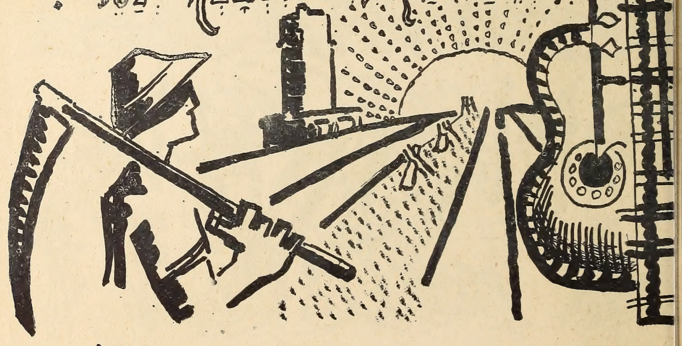
בשורה טובה הבאתי
כי הגן נמלא אורה
וביער ובחורש
כל צפור אומרה שירה
כי בכל פנה הפסח
את ריחו הטוב נותן
ואביב כבר בארצנו:
זמן חרות, וגיל וחן.

בוא ואשק לך, בני האדם
עם ירק שדות ושמים של אור.
גופך לא רוחץ עוד מחלאה ודם
אך לבך מערכם מזכך וטהור.

בוא ואניף אותך מטה ורום
ולארבע הרוחות לדתך אבשר
נבטו שבלים במרחב, ויש יום
והידד הקוצרים מלבבך ינסר.

היום

אתם
יוצאים
בחדש

האביב

בצאת ישראל ממצרים

הא

לחמא עניא די אכלו
אבהתנא בארעא
דמצרים
כל דכפין ייתי ויכל
כל דצריך ייתי ויפסח
השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין׃

מה נשתנה

הלילה הזה מכל הלילות

שבכל השנים ערבים היינו את סדר חג חירותנו תחת שלטון זר וצרה, כובל העליה ומעכב הבנין והשתא אנו בני-חורין במדינת ישראל השערים פתוחים לשבי גולה ומרחבי הארץ לפנינו ליישבם ולהפריחם.

מה נשתנה

הלילה הזה?

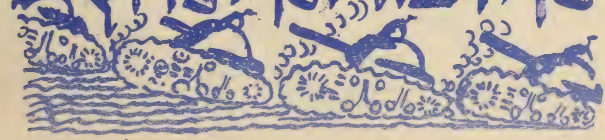

ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא
ידע את יוסף ויאמר אל עמו: הנה ישראל רב
ועצום ממנו, הבה נתחכמה לו, פן ירבה והיה כי-
תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו
ונלחם בנו ועלה מן הארץ. וישימו שרי-

מסים למען ענותו בסבלותם
ויבן ערי מסכנות לפרעה
את פתום ואת רעמסס.

וכאשר יענו אותו
כן ירבה וכן יפרוץ

משה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין. וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלהים חורבה. וירא מלאך יהוה אליו בלבת אש מתוך הסנה. וירא: והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אכל. ויאמר משה: אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה: מדוע לא יבער הסנה?

וירא יהוה ויאמר: אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך. כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת-קדש הוא. ויאמר יהוה: ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נגשיו כי ידעתי את מכאוביו. ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לחצים אותם: ועתה לכה והוצא את עמי **בני ישראל** ממצרים.

לך, שוב מצרימה

ועשית לי עם, הידעת איך? עשה עמו את
האובדים ואת האומללים תקרא אליך, את
כל אשר יאנחו מעבודה, מרב פרך ואשר
יענו תחת יד נוגשים ופקידים ואין להם בלתי
לב ובלב הזה מעט רגש ודברת אליהם
והוצאת אותם מבית-עבדים וגאלתם
ונתת להם חוקים ומשפטים ועשית אותם
לעם

לך אל העם

אשר יצאתם
ממצרים מבית עבדים

קומו תועי מדבר צאו מתוך השממה
עוד הדרך רב, עוד רבה המלחמה.

רב לכם לנוע לנוד, בערבה —
ולפניכם פרושה דרך גדולה רחבה.

קומו איפה נדים! עזבו את השממה
אך אל יעל קולכם: דרכו עוז בדממה!

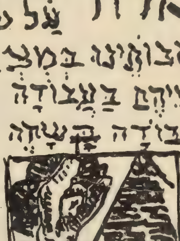
פן צעדכם ירגיז מדבר וכרדמיו
איש ואיש בלבבו ישמע הד פעמו

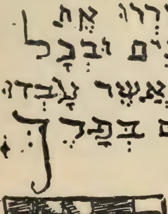
איש בלבבו ישמע קול אלוה דובר
לך! היום אל ארץ חדשה אתה עובר.

לא! לא לחם קלוקל, שלו ודגן שמים
לחם-עצב תאכל, פרי עמל כפים.

לך! היום אל ארץ חדשה אתה עובר

רבן גמליאל היה אומר: כל שלא אמר
שלשה דברים אלו בפסח לא יצא
ידי חובתו, ואלו הן: פסח, מצה ומרור.
פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית-המקדש
היה קים על שום מה? על שום שפסח הקדוש-
ברוך הוא על בתי אבותינו בנגפו את מצרים ואת בתינו
הציל.
מצה זו שאנו אוכלים על שום מה?
על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו
להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש
ברוך-הוא וגאלם. שנאמר: ויאפו את הבצק אשר הוציאו
ממצרים עגות מצות כי לא חמץ כי גורשו ממצרים
ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם.
מרור זה שאנו אוכלים על שום מה?
על שום שמררו המצרים את חיי
אבותינו במצרים. שנאמר: וימררו את
חייהם בעבודה קשה בחמר ובלבנים ובכל
עבודה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו
בהם בפרך.

בכל דור ודור
חייב אדם
לראות את עצמו
כאילו הוא
יצא
ממצרים

פסח עם שומר במשך אלפי שנים את יום צאתו מבית עבדים ודרך כל מחילות השעבוד והאונס והשמד והאינקביזיציה והפרעות, נושאת האומה בלבה את הגעגועים לחופש ומביאה אותם לידי ביטוי עממי אשר לא יפסח על כל נפש מישראל על כל נפש עניה ומרודה!

והיא שעמדה לאבותינו ולנו

שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו
אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו

והקדוש ברוך הוא

מצילנו מידם

בנתיב
העבודה
והפדות

שרפות, חרבות; עצמות נשברות
מרוסקות..... ואולם יש אשר יד
ההתעוררות, ההתחדשות הוזה בנו, אז
ינבא הלב, ינבא: הנה ימים באים.....
הנה ימים באים - והמקום אשר עלינו ללכת שמה יהא לנו;
והתעוררו כל חלשינו והגיבורים ובאו ברינה, והחלו את העבודה.
בוא יבוא ברינה, אך העבודה הארוכה, עבודת ההכנה,
עבודת הדורות לא תהי ברינה.
ימים רעים, יסודים קשים. ואולם חזון אחד יחיה את
כלנו, כל העובדים: לא למעננו - בשביל כל עמנו
הרוה דם אנו בונים בית.
נקמה? אבל היכולים אנו להנקם אחת?
היש נקמה ממעשי בראשית ומשבעים
הזאבים? היש גאולה לתהום דמינו?
היש גמול ושלם לכל, לכל? לא, אל
נקלל. אין קללה כזו. תהיינה שפתינו
מגורות, יהיו פנינו נקושים.

יתגדל ויתקדש האדם העברי.

שפוך
חמתך על הגוים
אשר לא ידעוך
ועל הממלכות
אשר בשמך לא
קראו.
שפוך עליהם זעמך
וחרון אפך ישיגם
תרדוף באף ותשמידם
מתחת שמי ה׳.
יהודית
שמשון

אשרי הגפרור שנשרף והצית
להבות
אשרי הלהבה שבערה בסתרי
לבבות
אשרי הלבבות שידעו לחדל
בכבוד
אשרי הגפרור שנשרף והצית
להבות.

לְדַעַת עֵינַי שֶׁרָאוּ אֶת הַשְּׁכוֹל
וְעָמְסוּ זְעָקוֹת עַל לִבִּי הַשָּׁחוּחַ,
עַל דַּעַת רַחֲמַי שֶׁהוֹרוּנִי לִמְחוֹל,
עַד בָּאוּ יָמִים שֶׁאִיְּמוּ מִלִּסְלוֹחַ
נָדַרְתִּי הַנֶּדֶר: לִזְכּוֹר אֶת הַכֹּל.
לִזְכּוֹר - וְדָבָר לֹא לִשְׁכּוֹחַ!

דור אחרון לשעבוד וראשון לגאולה אנחנו!
ידנו לבדה, ידנו החזקה
את כבד העל מעל גאון צוארנו פרקה.
ונזקף ראשנו שמימה ויצרו בעינינו –
ונערק למדבר ונאמר לציה: „אמנו!"
על ראשי הצורים בין מפלשי עבים
שתינו ממקורו הדרור עם כל נשרי שמים –
ומי אדון לנו?
גם עתה-אם סגר עלינו מדברו אל נקם,
במעט נגע בנו שיר עזו ומרי-ונקם!
על אף השמים וחמתם –
הננו ונעלינו!

שהחיינו וקימנו והגי-
-ענו לזמן הזה, משאת
נפש כל נביא ונהימת לב כל
הוזה, שהלום איני חולם
של ודמיון איני הוזה - שאמת המסורה
ראיתי במו עיני בנפול הזרע
ביזרעאל בידי קמץ אלמונים,
מזי-רעב ובני-בלי-צל והנה
אלמתם תרומם ותתגדל –
למדינת ישראל!

שְׁמֵךְ, יְרוּשָׁלַיִם, צוֹרֵב כְּגַחֶלֶת
תָּמִיד עַל שִׂפְתֵי הַקִּרוֹת;
תָּמִיד הִיא לוֹחֶשֶׁת וְאֵינֶנָּה אֻכֶּלֶת
וְעוֹד מִתְלַבָּה בִּסְעָרוֹת.

שְׁמֵךְ, יְרוּשָׁלַיִם, כָּאֵשׁ הַמְזַנֶּקֶת
פִּתְאוֹם מִלְּפָנַי וְלִפְנִים;
וְאַתָּה עַל הָאֵשׁ עוֹד צִוִּיתָ לָצֶקֶת
מִשֶּׁמֶן קִנְאָה, אֱלֹהִים.

שְׁמֵךְ, יְרוּשָׁלַיִם, לֶהָבָה נִצַּחַת
לוֹפֶתֶת קִירוֹת יְשָׁנוֹת.

והארץ

תִּשְׁקֹט. עֵין שָׁמַיִם אוֹדֶמֶת
תְּעַמְעֵם לְאִטָּהּ עַל גְּבוּלוֹת עֲשֵׁנִים,
וְאֻמָּה תַּעֲמֹד - קְרוּעַת-לֵב אַךְ נוֹשֶׁמֶת...
לְקַבֵּל אֶת הַנֵּס
הָאֶחָד. אֵין שֵׁנִי...

הִיא לַטֶּקֶס תִּכּוֹן. הִיא תָּקוּם לְמוּל סַהַר
וְעָמְדָה טֶרֶם-יוֹם עוֹטָה חַג וְאֵימָה.
אָז מִנֶּגֶד יֵצְאוּ
נַעֲרָה וָנַעַר
וְאַט-אַט יִצְעֲדוּ הֵם אֶל מוּל הָאֻמָּה.

לוֹבְשֵׁי חֹל וַחֲגוֹר, וְכִבְדֵי נַעֲלַיִם
בַּנָּתִיב יַעֲלוּ הֵם
הָלוֹךְ וְהַחֲרֵשׁ;
לֹא הֶחֱלִיפוּ בִגְדָם, לֹא מָחוּ עוֹד בַּמַּיִם
אֶת עִקְּבוֹת יוֹם-הַפֶּרֶךְ וְלֵיל קַו-הָאֵשׁ.

עיפים עד בלי קץ, נזירים ממרגוע
ונוטפים טללי נעורים עבריים -
דם השנים יגשו,
ועמדו לבלי נע
ואין אות אם חיים הם או ירויים.

אז תשאל האמה, שטופת דמע-וקסם,
ואמרה מי אתם? והשנים שוקטים
יענו לה: אנחנו מגש הכסף
שעליו לך נתנה מדינת היהודים.

כך יאמרו ונפלו לרגלה עוטפי-צל.
והשאר יספר בתולדות ישראל...

אלה הטובים בבנינו,
נוער טהר־חלומות,
ברי־לב, נקיי כפים,
טרם הלאת אדמות,
וארג יומם טוו שתי,
ארג תקוות יום יבוא,
אין לנו טובים מכל אלה,
את הראית? ואיפה?

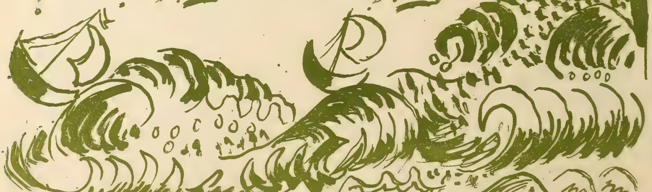
ואת תבכי על כל אלה,
על הצמיחה בעתו!
מאה שערים הוד וכח,
קדוש לעם מכורתו!
ברוך קרבנם בסוד מות,
כפר חיינו בהוד......
לכי אדמה, כי היינו בזבזנים עד מאד!

מי ילד לי את אל___?
ואני שכולה וגלמודה, גולה וסורה.
ואלה מי גדל? הן אני נשארתי לבדי.
אלה - איפה ה___?

שאי סביב עיניך וראי:
כלם נקבצו באו לך,
זה היום קוינו ל___.

עורי עורי, התנערי מעפר,
קומי! לבשי בגדי תפארתך,
קומי, אורי בת-ציון!
ל___י ___ נצ___ד!

צאנו לשנות פני העולם, לשים
קץ לשעבוד אדם באדם.
בכל מערכות האנושיות לחרות שם
היינו, בכל שדה-קטל של מדוכאים, בכל
יציאת מצרים של כל העמים וכל הדורות.

יום יבוא

והיה דגלנו לדגל החברה המשוחררת.
האדם יקום במלא קומתו ויתגלו לעין
כל באור הנצחים הצפון בו, כשדעתו
רחבה לבו טהור והוא חופש וצדק,
כל אדם ראש-פינה הוא לחברה הנגאלת.

בוא יבוא היום ההוא

-רבט-

על הר גבה עלי לך מבשרת ציון!
הרימי בכח קולך, מבשרת ירושלים!
הרימי אל תיראי!

הנני מביא אותם מארץ צפון
וקבצתים מירכתי ארץ
בם עור ופסח, הרה ויולדת יחדיו
קהל גדול ישובו הנה...
בבכי יבואו ובתחנונים אובילם.
אוליכם אל נחלי מים
בדרך ישר לא יכשלו בה.

הנני

מוכן ומזומן
כמו שכתוב בתורה
הנני מוכן ומזומן
וספרתם לכם
למחרת
היום
הנני
מוכן
ומזומן.

סעודה

האר האיר לנו
בוא יבוא
ירום
גאולה

קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה
רם הודע כי לך יום אף לך לילה
שומרים הפקד לעירך גם ביום וגם בלילה
תאיר כאור היום חשכת לילה.

חסל סדור פסח כהלכתו ככל
משפטו וחקתו, כאשר זכינו
לסדר אותו כן נזכה לעשותו.

חד גדיא

דזבין אבא בתרי זוזי

חד-גדיא חד-גדיא,

ואתא שונרא ואכל לגדיא

ואתא כלבא ואכל לשונרא

ואתא חוטרא והכה לכלבא

ואתא נורא ושרף לחוטרא

ואתא מיא וכבה לנורא

ואתא תורא ושתה למיא

ואתא השוחט ושחט לתורא

ואתא מלאך המות ושחט לשוחט

ואתא הקדוש ברוך הוא

ושחט למלאך המות

חד גדיא

חד גדיא

אשדות יעקב • תש"ט